



Vapo Oy

Kuokkasuon kasvillisuusselvitys
Pudasjärvi

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	KASVILLISUUS JA KASVISTO	1
2.1	Kasvillisuusselvityksen toteutustapa	1
2.2	Tulokset	1
2.2.1	Yleiskuvaus	1
2.2.2	Suotyypit	1
3	NATURA 2000 - JA SUOJELUALUEET	2
4	HUOMIONARVOISET ELINYMPÄRISTÖT JA UHANALAISET KASVILAJIT	2
5	MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT	2
6	YHTEENVETO	3
7	KIRJALLISUUS	3

Liitteet

Liite 1	Sijaintikartta
Liite 2	Kasvillisuuskuviointi ja valokuvien ottopaikat
Liite 3	Suunnittelualueella havaittu kasvilajisto
Liite 4	Valokuvia suunnittelualueelta

Pöyry Environment Oy

Anni Korteniemi
Sari Ylitulkkila

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. 010 33 280
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Kuokkasuo sijaitsee Pudasjärven eteläosassa, lähellä Utajärven kunnan rajaa. Suolle suunnitellaan turvetuotantoaluetta ja hanketta varten tehtiin kasvillisuus selvitys. Selvitysalueen pinta-ala on 285 ha. Selvitysalueen sijainti on esitetty liitteen 1 kartalla ja rajaus liitteen 2 ilmakuvalla.

Suomen suoaluejaossa Kuokkasuo kuuluu keskiboreaaliseen eli Pohjanmaan-Kainuun aapasuo-alueeseen. Alueella soita on runsaasti, enemmän kuin missään muualla maassamme. Pohjanmaan ja Suomenselän alueiden tasaisuus suosii laajojen aapasoiden esiintymistä. Suhteellisen vaatimattomasta kevättulvasta johtuen suot ovat kuivahkoja ja alueelle tyypillisimpiä soita ovatkin välipinta-aiset nevat. Jos rimpää esiintyy, ne ovat yleensä rahkasammalrimpiä. Jänteisyys on tyypillisesti heikosti kehittynyt. Lettoja on lettokeskusten alueella, mutta muutoin niitä on alueella vain vähän. Pohjois-Pohjanmaalla vallitsevina ovat suuret tasaiset aapasuot, jotka ovat pääosin välipintajänteisiä rimpinevoja. Soiden reunaosissa on laajoja tupasvillarämeitä ja nevarämeitä (Kalliola 1973; Eurola 1995; Raunio ym. 2008).

2 KASVILLISUUS JA KASVISTO

2.1 Kasvillisuus selvityksen toteutustapa

Kuokkasuolla tehtiin kasvillisuus selvitys 26.8.2008. Alueelta oli käytettävissä ilmakeku.

Kuokkasuon suotyyppit määritettiin Eurolan ym. (1995) mukaan. Kasvillisuuskuviointi on esitetty liitekartassa 2. Liitteessä 3 on listaus alueella havaituista putkilokasvi- ja sammallajeista. Liitteessä 4 on valokuvia maastokäyniltä. Valokuvien ottopaikat on esitetty liitteessä 2.

2.2 Tulokset

2.2.1 Yleiskuvaus

Kuokkasuo on kauttaaltaan ojitettu suoalue. Ojitukset ovat kuivattaneet suoaluetta niin tehokkaasti, etteivät alkuperäiset suotyyppit ole enää koko alueelta määritettävissä. Selvitysalueen yleisimpiä kasvillisuustyyppijä ovat mäntyä kasvavat muuttumat ja turvekankaat.

Selvitysalue rajautuu pääosin turvekankaisiin ja itäosissa viljeltyihin peltoihin. Selvitysalueen luoteis-länsipuolella on kangasmetsää ja luonnontilaisia suoalueita; nämäkin alueet ovat kuitenkin paikoin kuivuneet reunaojitusten takia. Alueen lävitse kulkee metsäautotie ja välittömästi alueen pohjoispuolella virtaa Nuorittajoki.

2.2.2 Suotyyppit

Kuokkasuon selvitysalueen itäosassa on sekä varputurvekangasta (Vrtkg) että pidemmälle muuttunutta turvekangasta (Tkg), jossa puunkasvu on pidemmällä. Tarkastelualueen itäosassa on myös pieni peltoalue. Varputurvekankaan kasvillisuuden valtalajeina ovat kenttakerroksessa suopursu (*Ledum palustre*) ja juolukka (*Vaccinium uliginosum*), pohjakerroksessa puolestaan kasvaa mm. varvikkorahkasammalta (*Sphagnum russowii*) ja seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*).

Selvitysalueen lävitse kulkevan metsäautotien pohjoispuoli on vaihtelevasti varpu- (Vrtkg)- ja ruohoturvekangasta (Rhtkg). Varputurvekankailla valtalajeina ovat hieskoivu (*Betula pubescens*), vaivaiskoivu (*Betula nana*), vaivero (*Chamaedaphne calyculata*), puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*), suopursu ja pohjakerroksessa seinä- ja rämekarhunsammal (*Polytrichum strictum*). Pohjoisosan rehevemmän ruohoturvekankaan lajeja ovat mm. kuusi (*Picea abies*), koivu, kur-

jenjalka (*Potentilla palustris*), metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*), liekosammal (*Rhytidadelphus triquetrus*) ja korpikastikka (*Calamagrostis purpurea*). Metsäautotien pohjoispuolella on myös kuvio karhunsammalnevamuuttumaa (KsNMu).

Selvitysalueen keskellä kulkevan metsäautotien eteläpuoli on suurimmalta osalta nevamuuttumaa (NMu), josta oli tarkemmin tyypiteltävissä paikoittain karhunsammalnevamuuttumaa (KsNMu). Kuvion kaakkoiskulmaus on kehittynyt jo turvekankaaksi (Tkg), kenttäkerrosta hallitsee tiheä vaivaiskoivukasvusto (*Betula nana*). Karhunsammalnevamuuttumassa pohjakerrosta peittää tasainen korpikarhunsammalkerros (*Polytrichum commune*), kenttäkerrosta hallitsee vaivaiskoivu. Männyt ovat jo kohtalaisen kookkaita, lisäksi puustoa muodostaa runsas hieskoivikko. Alueella on myös paljon männyntaimia. Myös nevamuuttumalla pohjakerroksessa on karhunsammalia ja kenttäkerrosta hallitsee vaivaiskoivu.

Selvitysalueen länsiosa on muun alueen tavoin ojitettu. Alueella on neva- (NMu) ja rämemuuttumaa (RäMu). Nevamuuttumassa on vielä havaittavissa rimpipinnan ja jänteiden vaihtelu, joskin rimmet ovat jo kuivahtaneet. Kenttäkerrosta hallitsevat mm. suokukka (*Andromeda polifolia*), tupasvilla (*Eriophorum vaginatum*) ja hilla (*Rubus chamaemorus*). Maisema on säilynyt joitakin koivuja ja männyntaimia lukuun ottamatta suhteellisen avoimena. Nevamuuttuman pohjoispuolella on hakkuualue. Rämemuuttuma puolestaan on täysin sulkeutunut ja kuvio alkaa lähentyä turvekangasvaihetta. Männynkasvu on jo hyvässä vauhdissa.

3 NATURA 2000 - JA SUOJELUALUEET

Valtion ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan (2008) mukaan Kuokkasuon selvitysalueella ei ole luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita. Lähimmät huomioitavat kohteet ovat Kiiminkijoen Natura-alueeseen (FI1101202) kuuluvat vesistöt: välittömästi selvitysalueen pohjoispuolella virtaava Nuorittajoki, noin 1 km selvitysalueen eteläpuolella sijaitseva Pieni-Leppilampi sekä noin 2 km selvitysalueen eteläpuolella sijaitseva Iso-Leppilampi.

4 HUOMIONARVOISET ELINYMPÄRISTÖT JA UHANALAISET KASVILAJIT

Kuokkasuon tarkastelualueella ei ole luonnonsuojelulain (N:o 1096, §29) tai luonnonsuojeluasetuksen (§10) nojalla suojeltavia luontotyypppejä. Alueella ei myöskään ole metsälain (N:o 1093, §10) mukaisia metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä tai vesilain 15 a ja 17 a § mukaisia vesiluonnon suojelutyypppejä.

Kuokkasuolla ei ole kasvillisuustyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaisia uhanalaisia luontotyypppejä (Raunio ym. 2008). Luokituksen mukaan luontotyyppien esiintymien voidaan katsoa olevan laadultaan hyvässä tilassa, jos ojitukset tai muu maankäyttö eivät ole muuttaneet suoluontotyyppien esiintymien hydrologiaa eikä niillä ole merkittäviä hakkuita. Kuokkasuon tarkastelualue on kauttaaltaan ojitettu eikä alueella ole luonnontilaisia tai sen kaltaisia kuvioita.

Uhanalaisten putkilokasvien, sammalten ja kääpien esiintymätiedot tarkistettiin Suomen ympäristökeskuksen tiedostoista (Heidi Kaipainen 6.6.2008). Kuokkasuon alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ollut valtion ympäristöhallinnon tiedossa olevia silmälläpidettävien tai uhanalaisten lajien esiintymiä. Uhanalaisten tai huomioitavien kasvilajien esiintymiä ei havaittu myöskään maastokäynnillä.

5 MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT

Kuokkasuon tarkastelualue on kauttaaltaan ojitettu ja kasvillisuudeltaan muuttunut. Alueen turvekankaat ovat puustoisia eikä alueella ole avointa suomaisemaa. Selvitysalue rajautuu etelässä ja pohjoisessa ojitettuihin soihin, idässä maatalouskäytössä oleviin peltoihin ja koillisessa asutukseen. Selvitysalueen länsipuolella on luonnontilaista avosuota sekä metsää ja alueen pohjoispuolella virtaa Nuorittajoki.

Turvetuotantoalue näkyisi ja koneiden äänet kantautuisivat välittömästi selvitysalueen koillispuolella sijaitseville taloille. Selvitysalueen lävitse kulkee metsäautotie. Muille metsäautoteille alueelta ei ole suoraa näköyhteyttä. Turvetuotannossa alue muistuttaisi lähinnä maataloustuotannossa olevaa peltoa, paitsi että turvesuo on kesäajan kasviton (Turveteollisuusliitto ry 2002).

Kuokkasuolla kasvaa hillaa, mutta marjasato oli huono kesällä 2008.

6

YHTEENVETO

Kuokkasuon tarkastelualue on kauttaaltaan ojitettu ja kasvillisuudeltaan muuttunut. Alueen itä- ja pohjoisosissa kuivahtaminen on edennyt jo niin pitkälle, että suokasvillisuus on muuttunut turvekankaaksi. Neva- ja karhunsammalnevamuuttumia on lähinnä alueen etelä- ja länsiosissa. Länsiosassa on lisäksi rämemuuttumaa. Selvitysalue rajautuu turvekankaisiin, avosuohon ja kangasmetsään sekä peltoalueisiin ja asutukseen. Alueen lävitse kulkee metsäautotie ja alueen pohjoispuolella virtaa Nuorittajoki.

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä, metsälakikohteita tai vesilain mukaisia vesiluonnon suojelutyyppejä. Alueella ei ole luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita. Lähimmät huomioitavat kohteet ovat Kiiminkijoen Natura-alueeseen (FI1101202) kuuluvat vesistöt, mm. välittömästi selvitysalueen pohjoispuolella virtaava Nuorittajoki. Kuokkasuolla ei ole Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaisia uhanalaisia luontotyyppejä.

Kuokkasuon tarkastelualueella ei ollut ympäristöhallinnon tiedossa olevia uhanalaisten tai muutoin huomioitavien lajien esiintymiä. Uhanalaisia tai huomioitavia kasvilajeja ei havaittu myöskään maastokäynnillä.

7

KIRJALLISUUS

Eurola, S. 1999: Kasvipeitteemme alueellisuus. Oulanka reports 22. Oulanka biological station. University of Oulu.

Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.

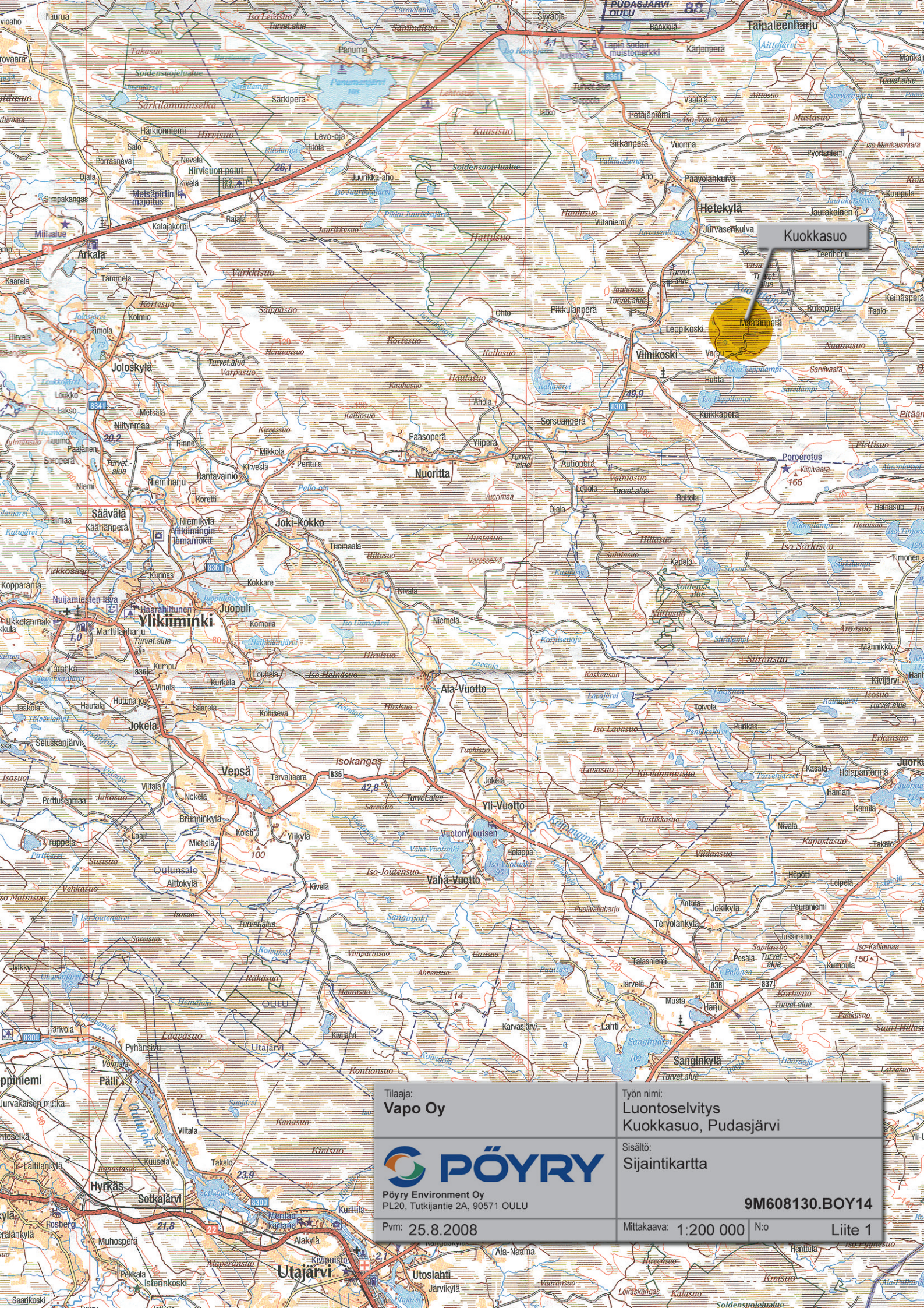
Kalliola, R. 1973: Suomen kasvimaantiede. WSOY. Porvoo.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus Tapio. Helsinki.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s.

Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.

Valtion ympäristöhallinto 2008: Internet-sivut osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi/> sekä Herta tietokanta osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/>



Tilaaja:
Vapo Oy



Pöyry Environment Oy
PL20, Tutkijantie 2A, 90571 OULU

Pvm: 25.8.2008

Työn nimi:
**Luontoselvitys
Kuokkasuo, Pudasjärvi**

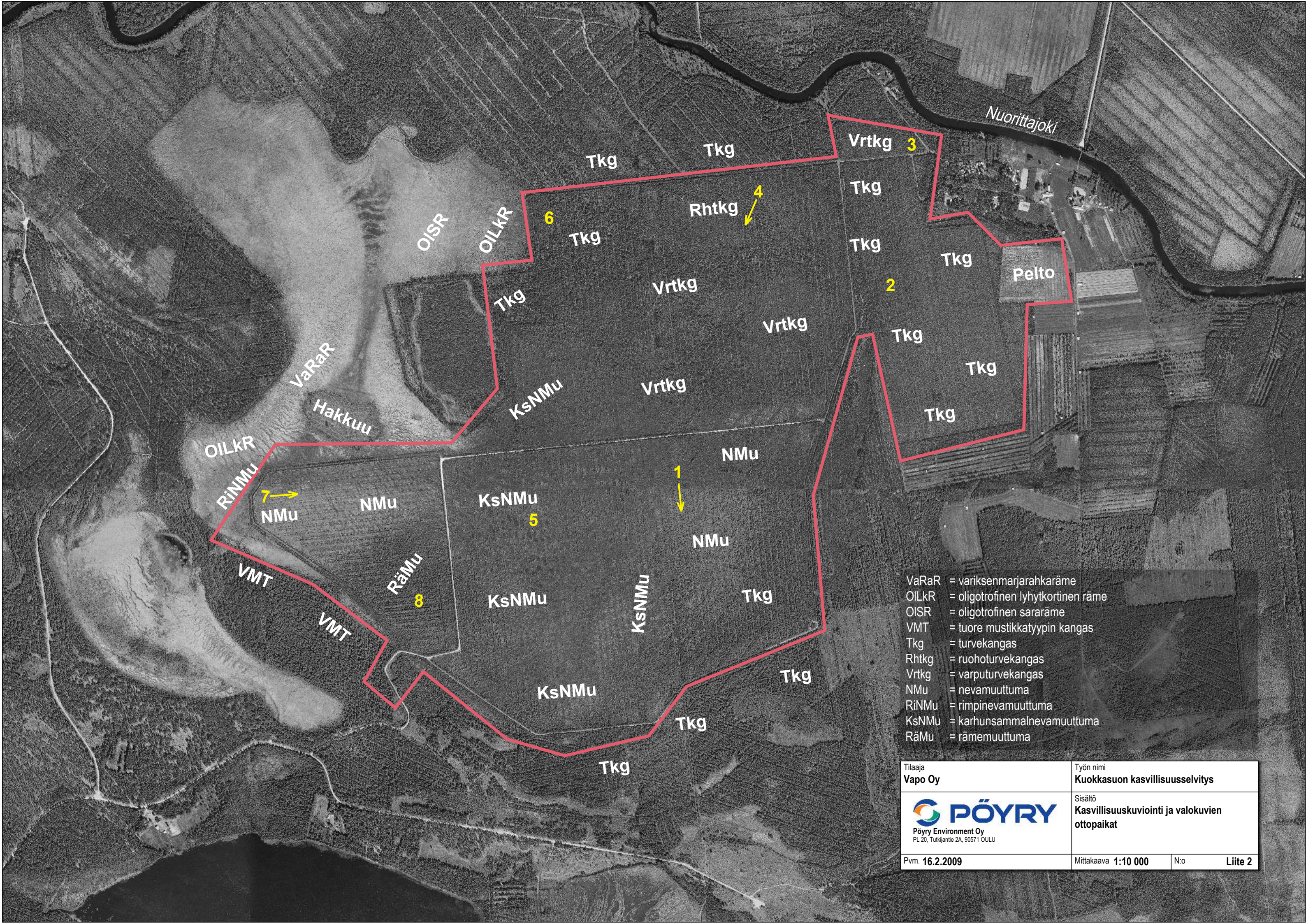
Sisältö:
Sijaintikartta

9M608130.BOY14

Mittakaava: 1:200 000

N:o

Liite 1



VaRaR = variksenmarjarahkaräme
OILKR = oligotrofinen lyhytkortinen räme
OISR = oligotrofinen sararäme
VMT = tuore mustikkatyyppin kangas
Tkg = turvekangas
Rhtkg = ruohoturvekangas
Vrtkg = varputurvekangas
NMu = nevuammattuma
RiNMu = rimpinevuammattuma
KsNMu = karhunsammalnevuammattuma
RäMu = rämmuammattuma

Tilaaja Vapo Oy	Työn nimi Kuokkasuon kasvillisuusselvitys
 Pöyry Environment Oy PL 20, Tutkijantie 2A, 90571 OULU	Sisältö Kasvillisuuskuviointi ja valokuvien ottopaikat
Pvm. 16.2.2009	Mittakaava 1:10 000
	N:o Liite 2

Kuokkasuon lajilista**Putkilokasvit**

<i>Agrostis canina</i>	Luhtarölli
<i>Andromeda polifolia</i>	Suokukka
<i>Angelica sylvestris</i>	Karhunputki
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Koiranputki
<i>Betula pubescens</i>	Hieskoivu
<i>Calamagrostis purpurea</i>	Korpikastikka
<i>Carex chordorrhiza</i>	Juurtosara
<i>Carex globularis</i>	Pallosara
<i>Carex lasiocarpa</i>	Jouhisara
<i>Carex limosa</i>	Mutasara
<i>Carex pauciflora</i>	Rahkasara
<i>Carex rostrata</i>	Pullosara
<i>Chamaedaphne calyculata</i>	Vaivero
<i>Cirsium helenioides</i>	Huopahdake
<i>Dryopteris carthusiana</i>	Metsäalvejuuri
<i>Empetrum nigrum</i>	Variksenmarja
<i>Epilobium angustifolium</i>	Maitohorsma
<i>Equisetum fluviatile</i>	Järvikorte
<i>Equisetum sylvaticum</i>	Metsäkorte
<i>Eriophorum vaginatum</i>	Tupasvilla
<i>Filipendula ulmaria</i>	Mesiangervo
<i>Galium palustre</i>	Rantamatara
<i>Geranium sylvaticum</i>	Metsäkurjenpolvi
<i>Lycopodium annotinum</i>	Metsäriidenlieko
<i>Maianthemum bifolium</i>	Oravanmarja
<i>Menyanthes trifoliata</i>	Raate
<i>Oxalis acetosella</i>	Käenkaali
<i>Picea abies</i>	Kuusi
<i>Pinus sylvestris</i>	Mänty
<i>Potentilla palustris</i>	Kurjenjalka
<i>Prunus padus</i>	Tuomi
<i>Rubus arcticus</i>	Mesimarja
<i>Rubus chamaemorus</i>	Hilla
<i>Salix phylicifolia</i>	Kiiltopaju
<i>Solidago virgaurea</i>	Kultapiisku
<i>Sorbus aucuparia</i>	Pihlaja
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	Karpalo
<i>Vaccinium uliginosum</i>	Juolukka
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Puolukka
<i>Viola palustris</i>	Suo-orvokki

Sammalet

<i>Aulacomnium palustre</i>	Suonihuopasammal
<i>Calliergon cordifolium</i>	Luhtakuirisammal
<i>Hylocomium splendens</i>	Metsäkerrossammal
<i>Pleurozium schreberi</i>	Seinäsammal
<i>Polytrichum commune</i>	Korpikarhunsammal
<i>Polytrichum strictum</i>	Rämekarhunsammal
<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>	Liekosammal
<i>Sphagnum annulatum</i>	Rimpirahkasammal
<i>Sphagnum balticum</i>	Silmäkerahkasammal
<i>Sphagnum fallax</i>	Sararahkasammal
<i>Sphagnum fuscum</i>	Ruskorahkasammal
<i>Sphagnum girgensohnii</i>	Korporahkasammal
<i>Sphagnum magellanicum</i>	Punarahkasammal
<i>Sphagnum russowii</i>	Varvikkorahkasammal
<i>Warnstorfia fluitans</i>	Nevasirppisammal

Valokuvia Kuokkasuolta.



Kuva 1. Yleisnäkymää tarkastelualueen eteläosasta.



Kuva 2. Ojitettu Kuokkasuo on muuttunut suurelta osin turvekankaaksi.



Kuva 3. Varputurvekangasta.



Kuva 4. Ruohoturvekankaan kenttäkerroksen lajisto on monipuolista.



Kuva 5. Karhunsammalnevamuuttumaa tarkastelualueen keskiosassa.



Kuva 6. Ohutrunkoisten koivujen valtaamaa pensaikkoista turvekangasta.



Kuva 7. Nevamuuttumalla on vielä havaittavissa jänteisyyttä.



Kuva 8. Rämemuuttuma lähestyy turvekangasvaihetta.